

ออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ในบ่อปลาเคอร์ฟ: ทำไมวิกฤตประจำวันจึงอยู่ที่ตีสี่ถึงหกโมงเช้า

h2koi.com · 2026-08-04

สรุปสำหรับผู้เลี้ยงที่รีบ

- ยิ่งน้ำร้อน น้ำยิ่งอุ้มออกซิเจนได้น้อยลง จากราว 9 มก./ล. ที่ 20 °C เหลือราว 7.5 มก./ล. ที่ 30 °C และราว 7.0 มก./ล. ที่ 35 °C — ในขณะที่ยาต้องการมากขึ้น ไม่ใช่ใช้น้อยลง
- กลางคืนไม่มีการสังเคราะห์แสง มีแต่การหายใจของปลา จุลินทรีย์ และสาหร่าย ค่า DO จึงไหลลงตลอดคืนและต่ำสุดราว 04:00-06:30 พร้อมกับที่ค่า pH ต่ำสุดของวันด้วย
- **ปลาลอยหัวสูบอากาศตอนเช้ามีด** ไม่ได้แปลว่า “ปลาหัว” แต่แปลว่าคืนที่ผ่านมาออกซิเจนลงไปถึงระดับที่เหงือกดึงมาใช้ไม่พอ — และพอสายแดดขึ้น ค่ากลับมากปกติเอง ผู้เลี้ยงจึงมักตรวจไม่เจอ
- การเติมอากาศตลอดคืนเป็นพื้นฐาน ไม่ใช่ของเสริม และในเมืองไทยต้องคิดเผื่อ **ไฟดับตอนพายุฝน** ซึ่งมักเกิดในช่วงหัวค่ำถึงดึก — คือช่วงเวลาที่แย่ที่สุดพอดี
- การวัด DO ครั้งเดียวตอนกลางวันคือการวัดในนาฬิกาที่ค่าดีที่สุดของวัน มันไม่ได้ตอบคำถามที่สำคัญจริง ๆ ว่า “คืนนี้ค่าต่ำสุดคือเท่าไร”
- หน่วยในหน้านี้ใช้ มก./ล. (mg/L) เป็นหลัก และ 1 มก./ล. = 1 ppm ตรงตัว ชัดทดสอบและวงการเลี้ยงสัตว์น้ำบ้านเราพูด ppm กันจนติดปาก ใช้แทนกันได้เลย

อุณหภูมิ	ค่าอิ่มตัว 100% (มก./ล.)	เจอในบ่อไทยตอนไหน
20 °C	~9.1	คืนแล้งฟ้าโปร่งทางภาคเหนือ ธันวาคม-มกราคม
25 °C	~8.3	บ่อลึกมีร่มเงา ช่วงเช้ามืดฤดูฝน
28 °C	~7.8	ค่าเฉลี่ยของบ่อกลางแจ้งภาคกลางเกือบทั้งปี
30 °C	~7.5	บ่อมีหลังคาหรือโรงเรือน ช่วงมีนาคม-พฤษภาคม
32 °C	~7.3	บ่อตื้นกว่า 1 เมตร ช่วงบ่ายฤดูร้อน
34-35 °C	~7.0-7.1	บ่อตื้นกลางแจ้งแดดจัด หรือบ่อพักที่ไม่มีร่ม

จุดที่คนอ่านผิดบ่อยที่สุด: มก./ล. กับ % อิ่มตัว ไม่ใช่ตัวเดียวกัน

เครื่องวัดที่ติดรายงานสองค่า คือ มก./ล. และ % ความอิ่มตัว ปลาหายใจด้วย **มก./ล.** ไม่ใช่เปอร์เซ็นต์ ที่ 32 °C ค่า 6.0 มก./ล. คิดเป็นความอิ่มตัวราว 82% ซึ่ง “ดูดี” บนหน้าจอ แต่มันคือ 6.0 มก./ล. จริง ๆ ที่ปลาได้ ส่วน % อิ่มตัวมีประโยชน์คนละอย่าง คือบอกว่าน้ำกำลังถูกดึงออกซิเจนออกเร็วแค่ไหนเทียบกับที่มันควรจะอุ้มไว้ได้ ถ้าเห็น 120% ตอนบ่าย แปลว่าสาหร่ายกำลังทำงานหนักมาก และแปลว่าคืนนี้มันจะกินคืนหนักพอๆกัน

ตารางที่ใช้ได้ทุกเดือน ไม่มีฤดูพัก

- **ทุกวัน** — สังเกตปลาช่วงเช้ามืดหรือทันทีที่ตื่น ก่อนให้อาหาร ถ้าเห็นลอยหัวรวมกลุ่มที่ผิวน้ำ ให้เปิดอากาศเพิ่มทันทีและงดอาหารมือนั้น
- **ทุกสัปดาห์** — วัด DO ตอนเช้ามืดหนึ่งครั้ง พร้อมกับ KH pH และอุณหภูมิ บ่อที่ให้อาหารหนักต้องวัด KH ทุกสัปดาห์เป็นอย่างน้อย เพราะการกินบัพเฟอร์ไม่เคยหยุด
- **หลังฝนตกหนักทุกครั้ง** — เพิ่มการตรวจอีกหนึ่งรอบ ดู KH และ pH เป็นหลัก แล้วดู DO ในคืนถัดไป
- **เมื่ออุณหภูมิแตะ 32 °C** — ถือเป็นสัญญาณให้ทบทวนปริมาณอาหารและกำลังเติมอากาศ ไม่ใช่รอให้ปลาลอย
- **ระหว่างรันระบบกรองใหม่** — ตรวจถี่ขึ้น เพราะช่วงนี้ทั้งความต้องการออกซิเจนและการกิน KH พุ่งสูงสุด และในบ้านเรามันเกิดได้ทุกวัน ไม่ใช่งานประจำฤดูใบไม้ผลิเหมือนคู่มือต่างประเทศ